

V tichu místnosti byly slyšet jen mouchy, bzučení, které vydávala jejich mávající křídla. Muž na židli se nepohnul. Neudělal to už dost dlouho. Ostatně, nebyl to už ani člověk, alespoň pokud by se člověkem myslel někdo, kdo žije, dýchá a cítí. Změnil se v pouhou potravu pro červy a larvy.

Husté roje much obletovaly nehybnou postavu. Občas na ní přistály a pak se znovu zvedly a bzučely. Hledaly dobré místo k usednutí. Narážely na sebe. Okolí rány na mužově hlavě bylo zvláště přitažlivé. Kovový pach krve zmizel a objevil se jiný, zatuchlejší, sladší.

Krev dávno ztuhla. Zpočátku tekla po zadní straně lebky. Po zádech, dolů na zem, kde zaschla v malé kaluži. Nejdřív byla červená, plná živých buněk, ale teď změnila barvu. Už to nebyla tekutina, která proudí v lidských žilách. Teď to byla jen lepivá černá hmota.

Některé z much se snažily dostat ven. Byly syté a spokojené. Vajíčka byla nakladena a hlad utišen. Přály si vyletět a křídly narážely do okna. Za každou cenu se snažily proniknout neviditelnou bariérou. Po chvíli to vzdaly. Byly znovu hladové. Vrátily se k tomu, co dříve bývalo mužem.

Celé léto Erika chodila po špičkách kolem toho, co jí stále leželo v hlavě. Vážila pro i proti. Nakonec ale nedošla dál než ke schodišti na půdu. Mohla se vymlouvat na to, že toho v poslední době měla opravdu hodně. Dozvuky jejich svatby i domácí chaos v době, kdy u nich ještě bydlela Anna s dětmi. Ale jenom tím to nebylo. Prostě se bála. Bála se toho, co by mohla zjistit, věci, kte-

ré by mohla vytáhnout na povrch, zatímco by raději žila v nevědomosti.

Dobře věděla, že Patrik měl už několikrát chuť si s ní o tom promluvit. Viděla na něm, že přemítá, proč si nechce přečíst deníky, které našli na půdě. Ale nakonec se nezeptal, a ona by stejně těžko hledala nějakou odpověď. Největší strach měla z toho, že by možná musela změnit svůj pohled na minulost, na obraz své matky, na to, kdo vlastně byla a proč se svými dcerami zacházela tak chladně. Nebyl to úplně pozitivní obrázek, ale zato dobře známý. Vytvořil se během let, byla to skutečnost, jíž by se měla přidržet. Možná že by si ji potvrdila nebo dokonce posílila. Ale co kdyby tomu tak nebylo? Co kdyby musela přijmout něco úplně jiného? Až do této chvíle neměla odvahu udělat první krok.

Postavila se na první schod. Z obývacího pokoje se k ní neslo radostné výskání Maji, s níž si Patrik hrál. Ten zvuk byl uklidňující a Erika váhavě pokračovala. Ještě pět schodů a byla nahoře. Když zvedla poklop, rozvířil se kolem ní prach. Stanula na půdě. S Patrikem už mluvili o tom, že tady někdy v budoucnu Maje vybudují hnízdečko, to až bude starší a zatouží po soukromí. Ale zatím to byla jen syrová půda s hrubou prkennou podlahou, šikmým stropem a odhalenými trámy, plná různých krámů. Vánoční ozdoby, oblečení, z něhož už Maja vyrostla, krabice s věcmi, které nechtěli mít v bytě, ale přesto je k nim poutaly vzpomínky a nemohli je jen tak vyhodit.

Truhla stála až vzadu pod zkosenou střechou. Starodávný model ze dřeva s oplechovanými okraji. Vzpomněla si, že takové se říkávalo „americký kufr“. Sedla si na zem vedle ní a přejela rukou po víku. Zhluboka se nadechla, otočila klíčkem a truhlu otevřela. Ucítila zatuchlinu a pokrčila nos. Uvažovala, z čeho se bere tenhle pach staroby. Nejspíš z plísně, napadlo ji a okamžitě ji začalo svědit v nose.

Pořád si pamatovala, co cítila, když s Patrikem tu truhlu našli a prohlíželi. Pomalu všechno vytahovali. Obrázky, které ona a Anna namalovaly, když byly malé. Drobnosti, jež vyráběly na ručních pracích. Věci, které jejich matka Elsy schovala, přestože nikdy neprojevila žádný zvláštní zájem, když za ní dcery přiběhly a chtěly jí věnovat to, co jim dalo tolik práce.

Erika znovu brala věc za věcí a pokládala je na zem vedle sebe. To, co hledala, leželo až úplně vespod. Opatrně vytáhla hadřík, který už poznávala po hmatu. Malá dětská košilka bývala kdysi bílá, ale teď, když ji držela na světle, bylo patrné, že stářím zežloutla. Nemohla odtrhnout oči od hnědých fleků. Napřed si myslela, že je to rez, ale pak jí došlo, že musí jít o zaschlou krev. Kontrast mezi maličkou košilkou a krvavými skvrnami bral za srdce. Jak se sem ta košilka dostala? Čí byla? A proč si ji její matka schovala?

Erika opatrně položila košilku vedle sebe. Když ji tehdy s Patrikem objevili, skrýval se v ní ještě jeden předmět, ale ten už v truhle nebyl. Ten jediný odtud odnesla. V zažloutlé dětské košilce byla ukrytá nacistická medaile za statečnost. Překvapily ji pocity, které v ní vzbudila. Srdce se jí rozbušilo a ústa vyschla. Před očima jí probíhaly obrázky z válečných a dokumentárních filmů o druhé světové válce, které kdy viděla. Kde se vzala nacistická medaile právě tady, ve Fjällbace? U ní doma? Mezi věcmi po její matce? Bylo to naprosto absurdní. Ale Patrik ji přesvědčil, aby ji dali prozkoumat odborníkovi. Proti své vůli s tím souhlasila. Nejraději by ji strčila na dno truhly a přibouchla za ní víko. Jako by slyšela varovné hlasy. Così v nitru jí našeptávalo, že by ji měla zasunout hodně hluboko a zapomenout na ni. Zvědavost ale nakonec zvítězila. Začátkem června ji předala expertovi na druhou světovou válku a s trochou štěstí se brzy dovědí něco o jejím původu.

To, co Eriku zajímalo nejvíc, leželo až na dně truhly.

Čtyři modré sešity. Poznala rukopis své matky. Ozdobné, doprava skloněné písmo, v mladší, kulatější verzi. Když je vytáhla ven, přejela ukazováčkem po obalu nejvrchnějšího. Na všech bylo napsáno „deník“. To slovo v ní budilo smíšené pocity. Zvědavost, rozčilení, nedočkavost, ale také obavy, váhání a silný pocit, že zasahuje do něčího soukromí.

Má vůbec právo ty deníky číst? Má právo zkoumat matčino soukromí, její nejniternější myšlenky a pocity? Deník přece není určen pro cizí oči. Její matka je nepšla proto, aby si v nich četl někdo jiný, a možná by absolutně nesouhlasila s tím, aby do nich nahlédla právě její dcera. Ale Elsy byla mrtvá a Erika se jí nemohla zeptat. Rozhodnout se musí jen sama.

Její myšlenky přerušilo Patrikovo zavolání. „Eriko?“

„Ano?“

„Přišli hosté.“

Pohlédla na hodinky. Jejda, už jsou tři! Dnes Maja slavila první narozeniny, na oslavu měli přijít nejbližší přátelé a rodina. Patrik si musí myslet, že nahoře usnula.

„Hned jsem tam.“ Oprášila se a po krátkém zaváhání si vzala deníky a dětskou košilku a sešla po příkrých schodech. Zezdola se k ní nesl šum hlasů.

„Vítám vás!“ Patrik ustoupil stranou, aby vpustil první hosty. Byli to Johan a Elisabeth, které poznali prostřednictvím Maji, protože měli stejně starého syna. Chlapec Maju miloval se zřídka vídanou intenzitou. Někdy ovšem byla jeho přízeň až nebezpečná. Teď právě vletěl dovnitř jako buldozer, a jakmile Maju zahlédl v hale, vrhl se na ni s vervou hráče NHL. Maja tento manévr dost necenila, a tak museli rychle zasáhnout a rozradostněného Williama z křičící holčičky zvednout.

„Synu, tohle se přece nedělá, s děvčaty se musí opatrně,“ nabádal Johan svého potomka a silou mu bránil v dalším pokusu.

„Myslím, že používá stejnou techniku jako kdysi ty,“ rozesmála se Elisabeth a manžel na ni pobouřeně pohlédl.

„No tak, holčičko, zas tak hrozné to nebylo, vyskoč.“ Patrik zvedl naříkající dceru a chlácholil ji, dokud křik nepřešel v lehké dozvuky, a pak ji jemně postrčil směrem k Williamovi. „Podívej se, co ti William přinesl. Dárek!“

Magické slovo mělo kýžený efekt. William Maje slavnostně podával balíček převázaný krásnou stuhou. Ani jeden z nich dosud uspokojivě neovládal techniku chůze, a tak se projevilo, jak je obtížné zůstat na zemi a současně předat dárek. William padl na záda. Když ale viděl, jak se Maja při pohledu na dárek rozzářila, zapomněl okamžitě na vlastní potíže. Svě sehrál jistě i balík plen na zedečku.

Maja se radostně rozkvičela a začala tahat za stuhu, ale po dvou vteřinách marného snažení začala nabírat k pláči. Patrik přiskočil, aby jí pomohl. Když pak společným úsilím balíček otevřeli, Maja vytáhla šedého měkkého slona. Úspěch byl okamžitý. Přitiskla ho k sobě a pevně objala jeho vycpané tělíčko. Přešlápla z nohy na nohu, což mělo za následek, že i ona přistála na zemi. Williamův pokus sáhnout na zvířátko se setkal s velkou Majinou nevůlí. Malý obdivovatel to přijal jako výzvu k úpornějšímu úsilí a rodiče obou dětí tušili další konflikt.

„Myslím, že bychom se měli přesunout ke stolu,“ řekl Patrik. Zvedl Maju a zamířil do obývacího pokoje. William s rodiči je následoval, a když chlapečka posadili před velkou krabicí s hračkami, byl znovu nastolen mír. Alespoň pro tento okamžik.

„Ahoj.“ Erika sešla ze schodů a objala se s příchozími. Williama pohládila po hlavičce.

„Dáte si kávu?“ volal Patrik z kuchyně a odpovědí mu bylo trojnásobné ano.

„Tak jak se cítíš jako provdaná žena?“ usmál se Johan a objal Elisabeth, která seděla na gauči.

„Děkuji, přibližně stejně jako předtím. Až na to, že mě

Patrik pořád oslovuje manželko. Nevíte, co s tím mám dělat?"

Erika mrkla na Elisabeth.

„Ech..., to neřeš. Mohlo by to být i horší. A kde je vlastně Anna?"

„U Dana. Bydlí už spolu..." Erika významně zvedla obočí.

„Ano? To šlo hodně rychle." I Elisabeth pozvedla obočí. Novinky tohoto druhu mívají takový efekt.

Rozezvučel se zvonek a Erika vyskočila. „To jsou jistě oni. Nebo možná Kristina." To jméno vyslovila s ledovým tónem. Po svatbě byl vztah mezi Erikou a Kristinou ještě chladnější než předtím. Z velké části k tomu přispělo i to, že se Kristina ze všech sil snažila přemluvit Patrika, aby si nebral čtyřměsíční otcovskou dovolenou, protože by si podle ní mohl poškodit kariéru. Ale Patrik přesto ze svého rozhodnutí ani o píd' neustoupil a trval na tom, že na podzim bude mít Maju na starosti on.

„Haló..., neslaví tu snad někdo narozeniny?" Z předstíně se ozval Annin hlas. Erika se zachvěla potěšením jako pokaždé, když v sestřině hlase zachytila radostný tón. Na mnoho let zmizel, ale už byl zase zpátky. Anna byla silná, šťastná a zamilovaná.

Zkraje se bála, aby Ericce nevadilo, že se zamilovala právě do Dana, ale Erika se jen zasmála. Byla to už hotová věčnost, co ona a Dan spolu chodili, a i když to snad bylo zvláštní, ráda na to zapomněla, jen když Anna byla šťastná.

„Kde je moje nejmilejší holčička?" Dan, plavovlasý, vysoký a hlučný, se rozhlížel, kde je Maja. Ti dva se měli moc rádi a Maja hned přiběhla, když ho zaslechla, a natáhla k němu paže. „Ček?" zeptala se, jako by právě pochopila souvislost s narozeninami.

„To víš, že máme balíček, naše malá holčičko." Dan kývl na Annu, která nesla velkou krabici v růžovém papíru ovázanou stříbrnou šňůrkou. Maja vyklouzla Dano-

vi z náruče a vzrušeně se začala dobývat do dárku. Tentokrát jí pomohla Erika a společně vybalily velkou mrkací panenku.

„Moje,“ pronesla šťastně Maja a i tento dar si přitiskla na prsa. Pak se s pannou posadila proti Williamovi, aby mu ukázala svůj poslední poklad. Pro jistotu zopakovala „moje“.

Znovu někdo zazvonil a za vteřinu vešla Kristina. Erika si uvědomila, že k sobě pevně tiskne zuby. Nenáviděla zlozvyk své tchyně, jen symbolicky cinknout a okamžitě vstoupit dovnitř.

Procedura s rozbalováním se opakovala, ale tentokrát ji neprovázela žádný velký úspěch. Maja přemítavě zvedla trička, která byla v balíčku, a znovu se zahleděla dovnitř, jestli tam nenajde ještě nějakou hračku. Pak se velkýma očima zadívala na babičku.

„Všimla jsem si, že to tričko, co měla minule na sobě, je jí už malé a v Lindexu mají právě akci, tři za cenu dvou, tak jsem jedno balení koupila. Měla by jí být dobře.“ Kristina vypadala spokojeně a zdálo se, že vůbec nepostřehla Majino zklamání.

Erika musela potlačit nutkání zmínit se o tom, jak idiotské je kupovat jednoročnímu dítěti k narozeninám oblečení. A nejenže babička zklamala Maju, ale navíc si neodpustila špičku, že svou dceru neoblékají pořádně.

„Teď si dáme dort,“ zasáhl Patrik, který vycítil, že je třeba zavést hovor někam jinam. Erika spolkla své pocity a společně zamířili do obývacího pokoje k velké ceremonii sfoukávání svíček. Maja se snažila ze všech sil, ale podařilo se jí jen dort poprskat. Patrik jí nenápadně pomohl a pak jí všichni zazpívali „hodně štěstí, zdraví“. Nad plavou Majinou hlavičkou se Patrik s Erikou setkali pohledem. Oba byli tím okamžikem dojatí. Erika cítila knedlík v krku. Jeden rok! Jejich malému děťátku je jeden rok. Holčičce, která na vlastních nohou objevuje svět, jásá při zaznění znělky *Bolibompy*, televizního pořadu pro

děti, pokouší se sama jíst, pusinkuje mapu severní Evropy a všechny miluje. Usmáli se na sebe. V této chvíli byl život opravdu perfektní.

Mellberg si zhluboka povzdechl. To v poslední době dělal dost často – vzdychal. Dosud na něho doléhal zážitek z jara. I když ho to vlastně nepřekvapilo. Dovolil si vypustit kontrolní mechanismy, dopřál si city. A to nemohlo zůstat bez trestu. To už přece měl vědět. Vlastně by se dalo říct, že dostal, co si zasloužil. Prostě za vyučenou. No jo, poučil se a stejnou chybu už podruhé jistě neudělá. Tím si byl jist.

„Bertile?“ Z recepcy se ozval naléhavý hlas Anniky. Bertil Mellberg se zvedl a navyklým gestem si upravil pramen vlasů přes pleš. Nebylo mnoho žen, které si mohly dovolit na něho zavolat, ale Annika Janssonová k nim patřila. S postupujícími lety k ní cítil stále větší respekt, a neznal jinou ženu, o níž by mohl říct totéž. Dokládal to i ten průšvih, který tu na jaře měli s novou kolegyní. A teď má přijít další žena. Znovu si těžce povzdechl. Jako by nemohli najít nějakého chlapa v uniformě! Místo toho má Ernsta Lundgrena nahradit zase ženská. Nestojí to za zlámanou grešli.

Psí štěkot, ozývající se z recepcy, mu vyvolal na čele vrásky. Vzala si snad Annika do práce jednoho ze svých psů? Přece ví, co si o tom myslí a co by jí na to řekl.

Ale na návštěvě nebyl žádný z Aničiných labradorů. Byl to nějaký prašivý pes neurčité barvy a rasy, kterého na vodítku držela drobná tmavovlasá žena.

„Našla jsem ho tady venku,“ řekla se širokou stockholmskou výslovností.

„Co ale dělá tady?“ ozval se popuzeně Mellberg a vydal se zpátky ke své kanceláři.

„To je Paula Moralesová,“ přispěchala Annika s vysvětlením a Bertil se znovu otočil. Ta ženská, co u nich má nastoupit, má jakoby španělské jméno. Ale zatraceně –



jak je maličká! Malá a útlá. Pohled, který do něho zapíchl, ale rozhodně nebyl něžný. Podala mu ruku.

„Těší mě, že se poznáváme. Pes tu pobíhal kolem. Podle toho, jak vypadá, zřejmě nikomu nepatří. V každém případě ne někomu, kdo by byl schopen se o něho starat.“ Mluvila naléhavě a Bertil zauvažoval, o co jí asi jde.

„Tak ho někam odveď.“

„Ve městě není žádný útulek, Annika mě o tom už informovala.“

„Ne?“ podivil se Mellberg.

Annika zavrtěla hlavou.

„No..., tak si ho vezmi domů,“ řekl a snažil se odehnat zvíře, které se mu teď tisklo k noze. Pes se ale nedal a usadil se mu na pravé botě.

„To nejde. Jednoho psa mám a s dalším by to nešlo,“ odpověděla klidně Paula a dál na něj pronikavě hleděla.

„A co ty, Anniko, snad by se snesl s tvými psy?“ navrhl unaveně. Proč se na něho hrnou takové problémy! Býval tu přece šéf.

Ale Annika rozhodně zavrtěla hlavou. „Jsou zvyklí jen jeden na druhého. Jiného psa domů vzít nemůžu.“

„Vezmi si ho ty,“ rozhodla Paula a podala mu vodítko. V úžasu nad tou opovážlivostí Mellberg sáhl po vodítku a pes odpověděl ještě pevnějším tlakem na jeho nohu a začal kňučet.

„Vidíš to sám, líbíš se mu.“

„Ano, ale já... já nemůžu...“ Mellberg se zakoktal, protože ho projednou nenapadla žádná výmluva.

„Ty doma žádné zvíře nemáš a já se okamžitě začnu vyptávat, jestli ho někdo nepostrádá. Jinak bychom museli najít někoho, kdo by se ho ujal. Nemůžeme ho jen tak vyhodit ven, někdo by ho mohl přejet.“

Mellberg proti své vůli cítil, že Anničině naléhání podléhá. Pohlédl na psa a ten na něho upřel vlhké žadonící oči.

„Zatraceně, tak já si ho tedy na několik dní vezmu. Ale

musíš ho vykoupat, než na něj sáhnu," zahrozil prstem Annice, které zjevně spadl kámen ze srdce.

„Osprchuju ho tady na stanici, to není žádný problém,“ slíbila horlivě a pak dodala: „Díky, Bertile.“

Mellberg mrzutě zabrblal. „Jen se postarej, aby až ho uvidím příště, zářil čistotou. Jinak ho k sobě domů nepustím.“

Prošel vztekle po chodbě a třískl za sebou dveřmi.

Annika s Paulou se na sebe usmály. Pes kňučel a spojojeně tloukl ocasem do země.

„Tak se tu mějte hezky.“ Erika zamávala na Maju, která si jí nevšímala. Seděla na zemi a dívala se na televizi.

„Bude to tu bezvadné,“ řekl Patrik a Eriku políbil. „S Majou to tu zvládneme.“

„Říkáš to, jako bych se vydávala za sedmero moří,“ zasmála se Erika. „Přijdu na oběd.“

„Bude to fungovat, když budeš pracovat doma?“

„V každém případě to vyzkoušíme. Musíš si myslet, že tu nejsem.“

„Žádný problém. Přestaneš pro mě existovat, jakmile za sebou zavřeš dveře pracovny,“ mrkl na ni.

„No, uvidíme,“ odvětila Erika a vydala se po schodech nahoru. „Za pokus to stojí, nemusela bych si hledat žádnou kancelář.“

Vešla do pracovny a se smíšenými pocity za sebou zavřela. Celý rok byla s Majou doma. Jedna její část se těšila na chvíli, kdy štafetu předá Patrikovi a znovu se bude věnovat dospělé činnosti. Byla k smrti unavená z hřišťátek, pískovišť a dětského programu. Musela si přiznat, že udělat perfektní bábovičku není dostačující intelektuální stimulace. Svou dceru nesmírně milovala, ale kdyby musela ještě jednou zpívat o pavoučkovi Imse Vimse, asi by si začala rvát vlasy. Teď bylo na Patrikovi, aby si také užil.

Erika se s úctou usadila k počítači, stiskla „on“ a spojojeně naslouchala jeho bzučení.